

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-23 ta' Mejju, 2003

Citazzjoni Numru. 1130/1998/1

Dingli Co. International Limited b]ala a[ent f'Malta
g]an-nom u in rappre[entanza tas-so`jetà estera ***The
Performing Right Society Limited*** ta' Londra, Ingilterra
versus
Island Sound Limited

Din il-kawla hija dwar drittijiet ta' l-awtur.

L-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà konvenuta g]andha stazzjon tar-radju li jismu *Island Sound Radio* u jxandar minn Malta fuq il-frekwenza ta' 101.8 MHz FM. Is-so`jetà konvenuta mill-1 ta' Jannar 1996 xandret jew [jeg]let lil min ixandar, u qieg]da xxandar jew i[[ieg]el lil min ixandar, f'Malta fuq l-istazzjon tar-radju tag]ha xog]lijiet mu`ikali li huma m]arsa bid-drittijiet ta' l-awtur ikkontrollati mis-so`jetà attri`i, li ta]t il-li[i g]andha l-jedd esklu`iv g]all-kontroll f'Malta ta' l-att tax-xandir.

Is-so`jetà konvenuta ma kinitx talbet, u wisq anqas ing]atat, il-li`enza me]tie[a ming]and is-so`jetà attri`i ta]t l-art. 13(1) ta' l-Att dwar id-drittijiet ta' l-Awtur [Kap. 196].

Is-so`jetà konvenuta g]alhekk kisret, u g]adha qieg]da tikser, id-drittijiet ta' l-awtur fix-xog]lijiet mu`ikali vestiti fis-so`jetà attri`i. Min]abba f'dan il-ksur mis-so`jetà konvenuta s-so`jetà attri`i [arrbet danni li jikkonsistu fin-nuqqas ta']las tar-royalties li jmissu lilha skond it-tariffi tag]ha li kienu fis-se]] fi\-\mien kollu tal-ksur.

Billi g]alxejn kemm-il darba sej]et lill-konvenuta, ukoll b'att [udizzjarju, biex timxi kif trid il-li[i billi tag]mel talba g]al, u tikseb, il-li`enza me]tie[a, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kawla u qieg]da titlob illi din il-qorti:

1. tg]id illi s-so`jetà konvenuta kisret id-drittijiet ta' l-awtur fix-xog]lijiet mu`ikali vestiti fis-so`jetà attri`i kif imfisser fuq;
2. tillikwida d-danni li [arrbet is-so`jetà attri`i min]abba fil-ksur mis-so`jetà konvenuta tad-drittijiet ta' l-awtur;
3. tikkundanna lis-so`jetà konvenuta t]allas id-danni li ji[u hekk likwidati; u
4. i\omm lis-so`jetà konvenuta milli xxandar jew i[[ieg]el lil min ixandar dawk ix-xog]lijiet li huma m]arsa bid-drittijiet ta' l-awtur u ikkontrollati mis-so`jetà attri`i sakemm ma tkunx talbet u kisbet il-li`enza relativa ming]and is-so`jetà attri`i, ta]t id-dispo`izzjonijiet ta' l-Att dwar id-Drittijiet ta' l-Awtur, u bil-piena, fil-ka` ta' ksur, li ta]seb g]aliha l-li[i kontra dawk li jkunu]atja ta' disprezz lejn l-awtorità tal-qorti.

Qieg]da titlob ukoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffìjali tat-12 ta' Jannar 1998.

Is-so`jetà konvenuta ressqet dawn l-e`ezzjonijiet:

1. it-talbiet tas-so`jetà attri`i waqg]u bi preskrizzjoni ta]t l-art. 2153 tal-Kodi`i ~ivili;
2. is-so`jetà attri`i ma g]andhiex is-setg]a li tmexxi b]ala mandatarja g]ax il-prokura mag]mula favur tag]ha [[ib id-data tat-3 ta' Settembru 1986;
3. trid issir il-prova illi l-persuna illi iffirmit il-prokura ma]ru[a mill-*Performing Right Society* kellha s-setg]a li tag]ti dak il-mandat, u fin-nuqqas is-so`jetà konvenuta g]andha tin]eles mill-]arsien tal-[udizzju;
4. ma hemmx interess [uridiku u, jekk hemm dak l-interess, trid issir il-prova illi l-*Performing Right Society*: (i) g]andha l-mandat biex t]ares id-drittijiet ta' l-awtur fix-xog]lijiet mu`ikali; u (ii) l-awturi huma hekk im]arsa; u

5. fil-meritu, it-talbiet tas-so`jetà attri`i huma “infondati fil-fatt u fid-dritt” u g]alhekk g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kawla [raw hekk:

Is-so`jetà attri`i *The Performing Right Society* hija so`jetà li l-membri tag]ha huma persuni li jgawdu drittijiet ta' l-awtur fuq xog]lijiet mu`ikali. Is-so`jetà ta]dem billi l-membri tag]ha j`edulha d-drittijiet tag]hom ta' l-awtur — il-prova ta' din i`-`essjoni (kif riedet l-ewwel parti tar-raba' e``ezzjoni tas-so`jetà konvenuta) saret billi s-so`jetà attri`i esebiet kopji tal-kitbiet relativi — u hi tie]u ]sieb li to]ro[ li`enzi favur min ikun irid jag]mel dwar ix-xog]lijiet mu`ikali xi atti li huma kontrollati bid-drittijiet ta' l-awtur — b]al ma huwa x-xandir ta' dawk ix-xog]lijiet — u li ti[bor id-drittijiet relativi biex tqassamhom fost il-membri tag]ha.

The Performing Right Society]atret b]ala mandatarja u a]ent tag]ha f'Malta lis-so`jetà *Dingli Company International Limited* bi prokura tat-3 ta' Settembru 1986¹. Il-fatt illi l-prokura n]ar[et fl-1986 ma jfissirx illi ma g]adhiex fis-se]], g]ax ma ntweriex illi l-prokura qatt kienet im]assra, u g]alhekk it-tieni e``ezzjoni tas-so`jetà konvenuta hija mi`]uda.

Mill-fatt illi *The Performing Right Society*, g]alkemm kienet taf b'dawn il-pro`eduri mibdija f'isimha minn *Dingli Company International Limited*, tant illi l-avukat tag]ha fir-Renju Unit ]alef *affidavit*<sup>2</sup> fl-interess tag]ha g]all-g]anijiet ta' dawn il-pro`eduri, u ma fittxitx li twaqqaq' l-prokura u twaqqaf il-kawla, il-qorti tifhem illi *The Performing Right Society* tag]raf illi l-prokura favur *Dingli Company International Limited* tassew saret f'isimha minn min kellu s-setg]a li jiffirma f'isimha. G]alhekk it-tielet e``ezzjoni wkoll hija mi`]uda.

Fil-11 ta' Marzu 1993 kien sar ftehim bejn *The Performing Right Society* u s-so`jetà konvenuta *Island Sound Limited* li bih is-so`jetà konvenuta ing]atat li`enza biex, bi ]las, tag]mel f'Malta attijiet dwar xog]lijiet mu`ikali li kienu kontrollati mid-drittijiet ta' l-awtur vestiti fl-attri`i. Dan il-ftehim baqa' jse]] sal-31 ta' Di`embru 1995 i]da ma [iex im[edded g]ax is-so`jetà konvenuta ma qablitx mar-rati ta'

---

¹ *Foll. 6 et seqq.*

² *Foll. 55 et seqq.*

Il-*qorti* li riedet is-so`jetà attri`i. Madankollu, g]alkemm issa s-so`jetà konvenuta ma kellhiex li`enza biex ixandar xog]lijiet li x-xandir tag]hom kien kontrollat bid-drittijiet ta' l-awtur, xorta baqg]et ixandar dawk ix-xog]lijiet.

Il-materja li hija l-meritu tal-kawla tallum hija regolata mill-Att dwar id-Drittijiet ta' l-Awtur [Kap. 169]; dan l-att t]assar bl-Att ta' l-2000 dwar id-Drittijiet ta' l-Awtur [Kap. 415] i]da skond id-dispo]izzjonijiet transitorji g]adu jirregola l-ka] tallum.

Li x-xog]lijiet mu`ikali huma m]arsa bid-drittijiet ta' l-awtur ma jistax ikun serjament kontestat; dan jo]ro[ `ar mill-art. 3(1)(b) tal-Kap. 169. Is-so`jetà konvenuta i]da qieg]da tg]id, fl-erbatax-il paragrafu tan-nota ta' osservazzjonijiet tag]ha, illi hi ma g]amlet ebda att "in[ust" li seta' g]amel ]sara lis-so`jetà attri`i.

L-art. 13(1) tal-Kap. 169 ig]id hekk:

13. (1) Id-drittijiet ta' l-awtur ji]u miksura minn kull persuna li tag]mel jew i]ie]el lil]addie]or li jag]mel, ming]ajr li`enza tal-proprjetarju ta' dawk id-drittijiet, att li l-g]emil tieg]u huwa kontrollat minn drittijiet ta' l-awtur.

Is-so`jetà konvenuta baqg]et ixandar ix-xog]lijiet mu`ikali wkoll wara li ma kellhiex aktar li`enza biex tag]mel hekk. Li x-xandir huwa "att li l-g]emil tieg]u huwa kontrollat minn drittijiet ta' l-awtur" jo]ro[ `ar mill-art. 7(1) ta' l-Att; g]alhekk il-qorti ma tarax kif is-so`jetà konvenuta tista' bis-serjetà tg]id illi ma g]amlet ebda att "in[ust" meta kienet qieg]da timxi bi ksur tal-li]i.

Is-so`jetà konvenuta kompliet tg]id, fil-]dax-il paragrafu tan-nota tag]ha, illi s-so`jetà attri`i mexxiet ja]in b'din il-kawla, g]ax ma kienx imissha talbet il-]las ta' danni i]da kellha titlob illi l-qorti, "fin-nuqqas ta' ftehim bejn il-partijiet, tiffissa hi kwota [usta u ra]jonevoli g]all-ka] in e]ami". Is-so`jetà attri`i, i]da, meta talbet il-]las tad-danni, imxiet pre`i]ament kif trid il-li]i fl-art. 13(3):

13. (3) Meta xi]add jikser id-drittijiet ta' l-awtur fuq xi xog]ol huwa jkun jista', fuq istanza tal-proprjetarju ta' dawk id-drittijiet ta' l-awtur, ji]i kundannat mill-Prim'Awla tal-Qorti ~ivili g]all-]las tad-danni jew g]all-]las ta' penali ... ..

Is-so`jetà attri`i g]a]let li tfittex g]ad-danni, kif kellha kull jedd li tag]mel, u din l-o]f]ezzjoni wkoll tas-so`jetà konvenuta hija nieqsa minn serjetà.

Qabel ma ngjaddu g]al-likwidazzjoni tad-danni, je]tie[illi nqisu l-e`ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2153 tal-Kodi`i ~ivili:

2153. L-azzjoni g]all-]las tal-]sarat mhux ikka[unati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-eg]luq ta' sentejn.

Fil-fehma tal-qorti ma hux me]tie[illi naraw jekk din l-e`ezzjoni tolqotx l-azzjoni tallum g]ax, f'kull ka\, il-\mien tal-preskrizzjoni kien miksura qabel ma nfet]et il-kaw\ a. Is-so`jetà attri`i qieg]da titlob ]las mill-1 ta' Jannar 1996, u kien hemm ksur tal-preskrizzjoni, ta]t l-art. 2134 tal-Kodi`i ~ivili, bil-]lasijiet akkont li g]amlet is-so`jetà konvenuta fid-19 ta' Di`embru 1996, fil-5 ta' Frar 1997 u fid-29 ta' Marzu 1997, u, ta]t l-art. 2128, bl-ittra uffi`jali ippre`entata fit-12 ta' Jannar 1998 u notifikata lis-so`jetà konvenuta, kif irid l-art. 2130, fil-20 ta' Jannar 1998. Il-kaw\ a nfet]et fil-25 ta' Mejju 1998, anqas minn sentejn wara l-a]]ar att ta' ksur tal-preskrizzjoni.

L-e`ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2153 tal-Kodi`i ~ivili hija g]alhekk mi`]uda.

Imiss issa li ssir il-likwidazzjoni tad-danni. Il-qorti taqbel mas-so`jetà attri`i illi d-danni li [arrbet huma t-telf tad-d]ul tad-drittijiet li kienet idda]]al skond it-tariffi tag]ha li kieku s-so`jetà konvenuta kisbet ming]andha l-li`enza me]tie[a.

Is-so`jetà konvenuta setg]et ma qablitx ma' dawk it-tariffi, i]da li setg]et tag]mel f'dak il-ka\ kien biss illi ma xxandarx ix-xog]lijiet im]arsa bid-drittijiet ta' l-awtur, u mhux illi xxandar bla li`enza.

Kif jidher mill-ittra mibg]uta minn *The Performing Right Society* fid-9 ta' {unju 1999³, it-tariffa li tg]odd g]all-ka\ tallum hija ta' tlieta fil-mija (3%) tan-net broadcasting revenue ta' l-istazzjon tar-radju li jag]mel ix-xandir; in-net broadcasting revenue jitqies li huwa]amsa u tmenin fil-mija (85%) tal-gross broadcasting revenue.

Kif jidher minn stqarrija ma]ru[a mill-awdituri tag]ha stess, il-gross broadcasting revenue tas-so`jetà konvenuta g]as-snin 1996, 1997 u 1998 kien dan:

- 1996 Lm167,817.00
- 1997 Lm119,336.00
- 1998 Lm106,346.00

³ Dok. ~ esebit ma' l-affidavit ta' John Dingli.

Kif sewwa qalet fin-nota ta' osservazzjonijiet tag]ha, g]as-sena 1998 is-so`jetà attri`i qieg]da tippretendi biss id-danni ta' l-ewwel]ames xhur, billi l-kaw`a nfet]et fi tmiem Mejju ta' dik is-sena. G]alhekk, wara li jsir l-a[[ustament g]as-sena 1998, i`-`ifri riveduti ji[u dawn:

- 1996 Lm167,817.00
- 1997 Lm119,336.00
- 1998 Lm44,310.83

B'kollox: Lm331,463.83

Rajna illi *n-net broadcasting revenue* jitqies li huwa]amsa u tmenin fil-mija (85%) tal-*gross broadcasting revenue*, u g]alhekk g]a`-`mien li hu milqut b'din il-kaw`a ji[i mitejn u wie]ed u tmenin elf, seba' mija u erbg]a u erbg]in lira u sitta u g]oxrin `ente`mu (Lm281,744.26). Ir-*royalties* huma tlieta fil-mija (3%) ta' din is-somma, u g]alhekk ji[u tmint elef erba' mija u tnejn u ]amsin lira u tlieta u tletin `ente`mu (Lm8,452.33).

Dan huwa d]ul illi s-so`jetà attri`i tilfitu min]abba l-g]emil ille`itu tas-so`jetà konvenuta.

Is-so`jetà konvenuta qalet illi dawn i`-`ifri ma jirri`ultawx mill-*audited accounts* tag]ha. Madankollu, dak li xehed dwarhom huwa l-awditur tas-so`jetà konvenuta u l-qorti hija soddisfatta illi tista' toqg]od fuq ix-xhieda tieg]u; jekk lis-so`jetà konvenuta dehrilha li kellha tesebixxi l-*audited accounts* tag]ha setg]et tag]mel hekk liberament.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti tillikwida d-danni li [arrbet is-so`jetà attri`i fis-somma ta' tmint elef erba' mija u tnejn u]amsin lira u tlieta u tletin `ente`mu (Lm8,452.33). Is-so`jetà konvenuta ]allset elf u tliet mitt lira (Lm1,300) akkont u g]alhekk fadlilha t]allas sebat elef mija u tnejn u ]amsin lira u tlieta u tletin `ente`mu (Lm7,152.33).

Fadal li nqisu l-a]]ar talba tas-so`jetà attri`i. Kull ma hi qieg]da titlob is-so`jetà attri`i hu illi s-so`jetà konvenuta ma tkomplix bl-g]emil tag]ha bi ksur tal-li[i; dan g]andha jedd illi titolbu g]ax g]andha l-jedd illi ma t]allix lil min jikser id-drittijiet tag]ha m]arsa bil-li[i.

Il-qorti g]alhekk taqta' l-kaw`a billi ti`jad l-e`ezzjoni ta' preskrizzjoni mressqa mis-so`jetà konvenuta u ti`jad ukoll l-e`ezzjonijiet l-o]ra, u tilqa' t-talbiet tas-so`jetà attri`i: tg]id illi minn Jannar ta' l-1996 sa meta nfet]et il-kaw`a s-so`jetà konvenuta kisret id-drittijiet ta' l-awtur li g]andha s-so`jetà attri`i fuq xog]lijiet mu`ikali billi xandret daww ix-

xog]lijiet ming]ajr li`enza mill-attri`i; tillikwida d-danni li [arrbet is-so`jetà attri`i min]abba fl-g]emil ille`itu tas-so`jetà konvenuta fis-somma ta' tmint elef erba' mija u tnejn u]amsin lira u tlieta u tletin `ente\mu (Lm8,452.33), li minnhom is-so`jetà konvenuta]allset elf u tliet mitt lira (Lm1,300) akkont u g]alhekk fadlilha t]allas sebat elef mija u tnejn u]amsin lira u tlieta u tletin `ente\mu (Lm7,152.33), u tikkundannaha t]allas lill-attri`i sebat elef mija u tnejn u]amsin lira u tlieta u tletin `ente\mu (Lm7,152.33). I\ommha wkoll milli tkompli xxandar ming]ajr li`enza tas-so`jetà attri`i xog]lijiet mu\ikali li fuqhom is-so`jetà attri`i g]andha drittijiet ta' l-awtur. Is-so`jetà konvenuta g]andha t]allas ukoll l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

-----TMIEM-----